

SAMENVATTING

EEN GIFTIGE COCKTAIL: DE EU-MERCOSUR-DEAL

EUROPESE PESTICIDEN OP BRAZILIAANSE LIMOENEN

20 april 2023

GREENPEACE

Samenvatting van rapport:

Limes reveal how European pesticides travel around the world (and back)

Terwijl de Europese Commissie interne doelen stelt om het gebruik van pesticiden te verminderen, dringt ze tevens aan op een handelsovereenkomst met de Mercosurlanden Brazilië, Argentinië, Paraguay en Uruguay, waarin de handel in bestrijdingsmiddelen wordt gestimuleerd. Daarbij gaat het ook om middelen die in de EU zelf zijn verboden. Europese consumenten krijgen deze gifstoffen weer terug op hun bord, als residuen op groente en fruit. Dat wordt nogmaals bewezen door testen die Greenpeace heeft laten uitvoeren op Braziliaanse limoenen in Nederlandse en 7 andere Europese groothandels en supermarkten. Op alle Nederlandse samples zijn residuen gevonden, ook van middelen die in de EU verboden zijn.

Minder pesticiden in de EU...

De Europese doelstelling om “het algehele gebruik en de risico’s van chemische bestrijdingsmiddelen en het gebruik van gevaarlijkere bestrijdingsmiddelen tegen 2030 met 50 procent te verminderen” is opgenomen in de Europese Green Deal, die in 2019 werd gepresenteerd. De ambitie om het gebruik van pesticiden te verminderen, eindigt niet bij de landsgrenzen, staat in de Europese landbouwstrategie beschreven: “De EU zal actief samenwerken met handelspartners, met name met ontwikkelingslanden, om de overgang naar een duurzamer gebruik van pesticiden te begeleiden, verstoringen in de handel te voorkomen en alternatieve gewasbeschermingsmiddelen en methoden te promoten.”

Meer pesticiden naar de Mercosurlanden?

Niettemin staat de EU toe dat deze middelen wél in de EU worden geproduceerd en geëxporteerd, naar onder andere de Mercosurlanden. Het EU Mercosurverdrag zal deze handel verder stimuleren. Invoerrechten op de EU-uitvoer van pesticiden naar Zuid-Amerika zullen met dit verdrag verlaagd worden, waardoor de productie, de handel en het gebruik ervan zullen toenemen.

Ook zonder deze handelsdeal zorgt het gebruik van pesticiden voor grote problemen in Zuid-Amerika. Zo staat Brazilië bekend als een van de grootste gebruikers van bestrijdingsmiddelen wereldwijd, met name in de grootschalige teelt van landbouwgewassen die bedoeld zijn voor de export, zoals soja voor veevoer. Meer dan de helft van de in Brazilië toegestane actieve ingrediënten zijn niet toegestaan in de EU.

Mensen die in de buurt wonen van landbouwbedrijven waar deze middelen op grote schaal worden ingezet, lopen grote gezondheidsrisico's. Niet voor niets is een groot aantal van de landbouwgewassen in de EU verboden.

Tevens veroorzaken pesticiden ernstige schade aan de biodiversiteit, omdat ze vaak ook giftig zijn voor "niet-doelsoorten". Water en bodem raken daardoor verontreinigd en hele ecosystemen verzwakken; voedselketens worden aangetast, leefgebieden verdwijnen en natuurlijke vijanden nemen zodanig af dat er makkelijker plagen ontstaan. Dit natuurverlies heeft eveneens negatieve effecten op het leven van de mensen die van deze natuur afhankelijk zijn.

Pesticiden komen weer terug in de EU

Om aan te tonen dat er sprake is van een "toxische cyclus" van bestrijdingsmiddelen die in Europa worden gemaakt, in de Mercosurlanden worden

gebruikt en als residuen op groente en fruit terugkomen in de EU, liet Greenpeace limoenen testen, aangekocht in 8 EU-landen, waaronder Nederland.

Het door Greenpeace Duitsland gecontracteerde laboratorium vond residuen van bestrijdingsmiddelen in 51 van de 52 monsters. Ook op alle Nederlandse monsters werden residuen gevonden. Deze Nederlandse monsters bevatten gemiddeld een cocktail van 4,2 verschillende actieve ingrediënten. In totaal werden 27 verschillende pesticide-actieve stoffen aangetroffen. Zes van de actieve ingrediënten zijn niet goedgekeurd of verboden in de EU. Een derde van de gevonden actieve ingrediënten zit ook in pesticiden die in Brazilië worden verkocht door de Europese bedrijven BASF en Bayer.

Hoewel deze testresultaten de wettelijke limieten of maximale residu-niveaus (MRL's) niet overschrijden, beaamt dit onderzoek dat er sprake is van grootschalig pesticidengebruik in Brazilië.

Dit onderzoek is een duidelijke waarschuwing: ratificatie van de EU-Mercosur-overeenkomst zal deze vicieuze cirkel verder aanwakkeren door meer productie, verkoop en gebruik van gevaarlijke stoffen aan te moedigen. Door de EU-Mercosurdeal zal zowel de hoeveelheid gebruikte pesticiden als de hoeveelheid met pesticiden verontreinigde producten die in de EU worden verkocht, toenemen.

Stop de EU-Mercosurdeal

Hoewel de EU doelen heeft gesteld voor het terugdringen van pesticiden, zal deze EU-Mercosurdeal leiden tot meer pesticidengebruik in andere delen van de wereld. Het handelsverdrag is daarmee een grimmig voorbeeld van de dubbele standaarden van de EU; goed voor de winsten van enkele multinationals zoals de Europese chemieconcerns Bayer en BASF, maar slecht voor de natuur en voor de mensen die te maken krijgen met deze gifstoffen in hun directe leefomgeving.

Figure 6: Testresultaten

Country	Nummers of samples	Average number of pesticides per sample	Number of samples with multiple residues								Samples with no EU approval*	Number of HHPs** in the samples
			0	1	2	3	4	5	6	7		
Austria	5	3,6		1		1	2		1		0	11
Belgium	5	2,2		1	2	2					2	7
France	4	4,0				2	1	1			0	3
Germany	19	3,1	1		5	7	3	2	1		4	42
Italy	5	4,2				2	1	1	1		3	13
Netherlands	5	4,2			1	1	1		2		1	5
Spain	5	2,6		1	1	2	1				1	11
Sweden	4	4,0			1	1	1			7	0	10
Sum	52		1	3	10	18	10	4	5	1	11	102
Average		3,4	1,9%	5,8%	19,2%	34,6%	19,2%	7,7%	9,6%	1,9%		

* number of samples that contains one active substance without EU approval (= not approved)

** number of samples with High Hazardous Pesticides (HHPs), a single sample can contain up to five HHPs

© Daniel Müller / Greenpeace

Beleidsmakers mogen de ogen niet sluiten voor de verwoestende gevolgen die deze neokoloniale deal heeft op het leven van mensen en op de natuur in de Mercosurlanden. Greenpeace roept daarom beleidsmakers op om het volgende te doen:

- Verwerp de EU-Mercosur-overeenkomst. Ratificeer geen handelsovereenkomsten die de handel, de productie en het gebruik van pesticiden bevorderen.
- Ontwikkel een fundamentele hervorming van het handelsbeleid van de EU. Het handelsbeleid van de toekomst moet de planetaire grenzen van de aarde respecteren, zorgen voor een rechtvaardig, duurzaam en verantwoord gebruik van natuurlijke hulpbronnen en de basisbeginselen van ecologische rechtvaardigheid hooghouden (de vervuiler betaalt, voorzorg, preventie en herstel aan de bron).
- Neem effectieve en uitgebreide exportverboden aan op nationaal en op EU-niveau om de export te verbieden van alle pesticiden en andere chemicaliën die gevaarlijk zijn voor de gezondheid van de mens, het milieu en de biodiversiteit.
- Neem een effectieve en alomvattende internationale pesticidenstandaard aan die in staat is om ongelijkheid tussen verschillende werelddelen aan te pakken.

“WIJ ZIJN VAN ONS LAND VERDREVEN EN ONZE RIVIEREN ZIJN VERVUILD MET GIF, ALLEMAAL OM RUIMTE TE MAKEN VOOR GROOTSCHALIGE LANDBOUW.”

Alberto Terena, leider van het Terena-volk

© Joris van Gennip / Greenpeace

Lees [hier](#) het volledige (Engelstalige) rapport

GREENPEACE

Greenpeace is een onafhankelijke, internationaal opererende milieuorganisatie die zich inzet voor een groene, vreedzame planeet. We zijn mensen met een missie. Met en namens miljoenen wereldverbeteraars gaan we de confrontatie aan met grote bedrijven en overheden. Samen hebben we de kracht, kennis en het lef om grote milieuproblemen bij de wortels aan te pakken. Samen maken we het verschil.

© 2023 - **Stichting Greenpeace Nederland**

Postbus 3946

1001 AS Amsterdam

0800 422 33 44

info@greenpeace.nl

www.greenpeace.nl

KvKnummer: 41198809

